

Leserundersøkelsen 2018

Lesing, kjøp og handelskanaler

OPPSUMMERING AV FUNN

24.04.2018

Leserundersøkelsen 2018 er gjennomført av Ipsos MMI for Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen.

DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING

Oppsummering momenter leserundersøkelsen 2018

Hovedfunn

Leserundersøkelsen 2018 viser svært stabile resultater, sammenlignet med tilsvarende undersøkelse i 2016.

- Lesingen holder seg stabilt på et svært høyt nivå; 88 prosent oppga å ha lest en bok i 2017, mot 90 prosent i 2015. Andelen av befolkningen som leser har vært nærmest uendret de siste 15 årene.
- Leserne leser mer. I snitt leste de 17 bøker i året, en økning på 0,3 bøker fra 2015. Økningen dreier seg om lesing av norske bøker. Lesing på fremmedspråk holder seg stabil.
- Vi blir mer digitale og leserne benytter seg av flere formater. Andelen både e-boklesere og lydboklyttere har økt, og vi leser flere e-bøker og lytter til flere lydbøker enn tidligere.
- Vi ser en dreining mot det digitale også når det kommer til handelskanaler: Bokkjøperne handler stadig mer i nettbokhandel.
- Vi kjøper flere bøker: I snitt kjøpte bokkjøperen 0,8 flere bøker i 2017 enn i 2015.

Lesing

Lesingen holder stand

Lesingen holder seg stabilt på et svært høyt nivå; 88 prosent oppga å ha lest en bok i 2017, mot 90 prosent i 2015. Andelen av befolkningen som leser har vært nærmest uendret de siste 15 årene.

Bokleseren leser i snitt 17 bøker (hvorav 13 på norsk), og dette en liten økning sammenlignet med 2015. Samtidig ser vi at andelen storlesere (20+ bøker per år) går litt ned.

De eldste leser mest

Brutt ned på alder, ser vi at lesingen i den eldste aldersgruppen holder seg stabilt over en tiårsperiode på rundt 24 bøker i året i snitt. Vi ser en antydning til nedgang over flere år i antall leste bøker blant unge voksne (25-39 år), og i aldersgruppen 40-59 år. Når det gjelder den yngste aldersgruppen (15-24 år), holder lesingen seg relativt stabil sett i et tiårsperspektiv, men det er antydning til en nedgang i antall leste bøker på norsk.

De eldste leser altså mest. Også andelen lesere er større i de eldste aldersgruppene enn i de yngste, og dette mønstret er uforandret fra tidligere. Det er i aldersgruppen 15-24 år at vi finner den største andelen ikke-lesere. Vi kan ikke lese noen tydelig utvikling på dette over tid innad i aldersgruppene. Brutt ned på kjønn, ser vi en økning i antall leste bøker i snitt blant kvinner, og en liten nedgang hos menn.

Leserne leser like mye på norsk og på fremmedspråk som før

Andelen som leser bøker på fremmedspråk og antall leste fremmedspråklige bøker i snitt er stabilt. Det er blant de yngste (15-24 år) at vi finner størst andel fremmedspråklesere, og det er også lesere i denne aldersgruppen som leser flest fremmedspråklige bøker: I snitt leste leserne i den yngste aldersgruppen like mange bøker på norsk som på fremmedspråk (5) i 2017.

Lesere i de andre aldersgruppene leser omtrent like mange fremmedspråklige bøker i snitt (mellom 3,6 og 3,8). I den eldste aldersgruppen ser vi en tendens til beskjeden økning år for år. I aldersgruppen unge voksne (25-39 år) kan det se ut som om det er en tendens til nedgang i antall leste fremmedspråklige bøker over tid, samtidig som vi ser at andelen fremmedspråklesere øker.

Interessante bøker motiverer til å lese mer, men levende bilder er en viktig konkurrent

62 prosent av bokleserne mener at de har lest like mange (49 prosent) eller flere (13 prosent) bøker på norsk i 2017, sammenlignet med det de leste årlig i perioden 2011-2016. 30 prosent oppgir at de leste færre bøker nå.

Blant begrunnelsene for å lese flere bøker finner vi tid, dernest at bøkene er interessante og at man blir hekta på dem. «Ser mindre på tv/skjerm» kommer også høyt på listen. Av begrunnelsene for å lese færre bøker er de viktigste «har ikke tid», dernest «ser mer på tv/skjerm», bruker «mer tid på venner/familie/...sosialt/...jobb/studier/...sosiale medier». Begrunnelser som går på bøkernes innhold kommer langt ned på listen.

Bruk av tid til tv/skjerm ser ut til å være en viktig påvirkningsfaktor for endring i leseadferd; tv og bøker konkurrerer om leserens tid.

Omtale og bokas innhold er en viktig motivasjon for å lese og kjøpe bøker

Når det gjelder motivasjon for å lese, kommer bokas innhold høyt opp på listen. Oftest oppgitte begrunnelser er at boka «handler om noe jeg er interessert i», at jeg «kjenner til forfatteren» og «gode kritikker eller omtale». Vi merker oss at i tillegg til at omtale er en viktig motivasjon for å lese, er omtalene styrende for hvilke bøker som blir kjøpt (31 prosent vurderte omtaler som en viktig informasjonskilde for valg av den siste boken de kjøpte). Pris og tilgjengelighet blir ikke vurdert som en viktig motivasjonsfaktor for å lese.

Lydbøker og e-bøker blir mer populære

Både lydboka og e-boka er i vekst. En noe større andel av bokleserne lyttet til lydbok enn tidligere (26 prosent i 2017 mot 22 prosent i 2015), og lydboklytterne hører flere bøker i snitt enn tidligere. 18 prosent av bokleserne leste e-bok mot 16 prosent i 2015, og også der er det en liten økning i antall leste i snitt. Lesing på fremmedspråk er mer fremtredende på e-bokformatet enn de andre formatene.

Også informasjon om kjøpsvaner (se nedenfor) tyder på at e-bokformatet er i vekst: Både andelen bokkjøpere som oppgir å ha kjøpt en eller flere e-bøker og antall kjøpte e-bøker i snitt har hatt en vekst siden 2015.

Beskjeden nedgang i lesing for barn

Vi leser litt mindre for barna våre enn vi har gjort før: 76 prosent av de som har barn under ti år i husstanden leste for barna daglig eller minst 2-3 ganger i uken i 2017. Dette er en nedgang på 2 prosentpoeng fra 2015, hvor vi målte et rekordhøyt nivå.

Bokkjøp

Andelen som kjøper bøker har økt, og menn kjøper mer

82 prosent av befolkningen kjøpte en bok (både papirbøker, e-bøker og lydbøker) i 2017. Det er opp 2 prosentpoeng fra 2015. I snitt kjøpte bokkjøperen 13 bøker i 2017, dette er en økning på 1 bok i snitt i fra 2015. Økningen gjelder både norske og fremmedspråklige bøker.

Den mannlige bokkjøperen kjøper flere bøker enn tidligere: Mens kvinnelige bokkjøpere kjøper omtrent like mange bøker i snitt som for to år siden, kjøper den mannlige bokkjøperen i snitt 1,6 flere bøker i 2017 enn i

2015 – og det er særlig norske bøker menn kjøper flere av. Kvinnelige bokkjøpere kjøper fortsatt litt flere bøker enn menn i snitt (13,2 mot 12,8).

Omtale og anbefalinger påvirker bokkjøp

31 prosent av de spurte mener at omtale i medier eller bokanmeldelser var en viktig informasjonskilde for valg av siste kjøpte bok. Omtale og bokanmeldelser er høyest rangert hos den eldste (60+) og yngste (15-24) aldersgruppen. 29 prosent mener anbefaling fra venner/familie var viktig. Sosiale medier er rangert som viktig av 14 prosent av befolkningen, men er betydelig viktigere for den yngste aldersgruppen enn andre aldersgrupper.

E-bøker i vekst¹

Andelen av befolkningen som kjøper e-bøker har økt fra 12 prosent i 2015 til 16 prosent i 2017, og e-bokkjøperen kjøpte i snitt 10,1 e-bøker, hvorav 3,5 var på norsk. Bokkjøperen kjøpte i snitt 2,1 e-bøker – dette er en betydelig økning mot tidligere år (men dette kan være forsterket av metodiske endringer web/telefon).

En større andel av mannlige enn kvinnelige bokkjøpere har kjøpt e-bøker, og andelen av bokkjøperne som kjøper e-bøker er større jo yngre gruppen er.

Bokhandel er fremdeles den foretrukne handelskanalen for bokkjøp

74 prosent av befolkningen kjøpte en eller flere bøker i fysisk bokhandel i 2017. Det er en økning på 3 prosentpoeng fra 2015. I snitt kjøpte bokhandlerkunden 8,9 bøker i fysisk bokhandel; en økning på nesten 1 bok i snitt fra 2015 (0,9). Også netthandel er i vekst: 44 prosent av bokkjøperne kjøpte minst en bok på nett i 2017, mot 39 prosent i 2015.

Kvinner handler flest bøker i fysisk bokhandel, men det er størst økning hos menn: Kvinnelige bokkjøpere kjøpte 9,5 bøker i snitt i bokhandel i 2017, mens menn kjøpte 8,3 bøker, noe som tilsvarer en økning på over en bok i snitt fra 2015.

Bokhandelen er godt besøkt. 27 prosent av befolkningen svarer at de har besøkt en bokhandel for mindre enn en uke siden, og 60 prosent svarer de har besøkt en bokhandel den siste måneden. Dette er relativt stabilt sammenlignet med 2015.

48 prosent kjøpte bøker i bokhandel ved siste besøk; 31 prosent kjøpte bare bøker, mens 17 prosent kjøpte både bøker og andre varer. 48 prosent planla sitt siste besøk i bokhandel for å kjøpe den/de konkrete bøkene, og 20 prosent kjøpte bøker som resultat av en impulshandling.

88 prosent av befolkningen opplever å ha en bokhandel innenfor akseptabel reiseavstand. Dette er en nedgang på 4 prosentpoeng fra 2016.

Bibliotek

Nedgang i bibliotekslån

I snitt oppgir befolkningen at de lånte 1,3 færre bøker på folkebibliotekene i 2017 sammenlignet med 2015. Vi lånte 4,9 bøker hver i 2017, mot 6,2 i 2015. 34 prosent av befolkningen lånte bøker på biblioteket i 2017, ned 2 prosentpoeng fra 2015. Boklånerne lånte i snitt 14,4 bøker i 2017.

¹ Svarene i 2018-undersøkelsen er basert på webundersøkelse, mens tidligere år var pr. telefon